

15.4.2021

Työ- ja elinkeinoministeriö

Lausunto EU:n alue- ja rakennepoliitiikan ohjelmaehdotuksesta

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriön lausuntoa otsikon asiasta. Ohjelmaehdotuksessa kuvataan jäsenmaan kehittämistoiminnalle asettamat lähtökohdat, tavoitteet ja toimet EU:n uudella alue- ja rakennepoliitiikan ohjelmakaudella sekä rahoitus EU:n ohjelmakautta koskevien säädösten viitekehyksessä laaditussa muodossa. Ohjelmaa on valmisteltu Koheesio 2021+ -työryhmässä, jossa ovat mukana keskeiset ministeriöt, maakuntien liittojen ja ELY-keskusten edustus sekä EU:n kumppanuusperiaatteen mukaisia talous- ja sosiaalipartnerijärjestöjä.

Valtiovarainministeriön lausunto

Ohjelmaehdotus on erittäin laaja ja perusteellisesti valmisteltu asiakirja. Lienee selvää, että asiakirjaan on mahdollista tehdä vain vähäisiä muutoksia tässä vaiheessa.

Ohjelman muita toimia täydentävästä kuvauksesta (s. 5) puuttuu viittaus EUn elpymis- ja palautumistukivälineeseen sekä poliittisellakin tasolla tunnustettu tarve yhteen sovittaa eri rahoituslähteistä saatavan tuen kanavoitumista useamman ohjelman yhteiseksi muodostuneiden tavoitteiden saavuttamiseksi (esim. Suomen kestävän kasvun ohjelman tavoitteet ovat pitkälti yhteneviä Uudistuva ja osaava Suomi –kokonaisuuden tavoitteiden kanssa). Myös viittaus pandemian johdosta vahvistuneisiin rakennerahastoresursseihin olisi tervetullut. Yhteensovitusta resurssien kohdentumisesta eri välineiden kautta tultaneen tekemään. Komission antamat maakohtaiset suositukset tulevat sopivasti esiin ohjelmakuvauksessa..

Yleiskuvaksi ohjelmasta jää tietty monimutkaisuus. Rahoituksen jakautuminen alueellisesti ja toimenpiteisiin luo rakenteen, jossa laajoja, eri alueita ja asioita leikkaavia hankkeita ei ole aivan helppoa saada aikaiseksi. Selkeällä hallinnoinnilla voitaneen vähentää monimutkaisuuden haittoja.

Energiasektori ja siirtyminen vähähiiliseen tai hiilineutraaliin toimintaan on hyvin keskeinen osa ohjelmaehdotusta. Ohjelmassa näyttäytyy vahvana ajatus energian käytön vähentämisestä, mutta energiasektorin suuresta muutoksesta vihreäksi vetytalouden kautta ei näy varteenotettavana kehityskulkuna. Ohjelma antaa silti mahdollisuuksia tukea myös vetytalouden siirtymää. Yhtenä kasvun mahdollisuutena olisi nähtävä kehitys, jossa Suomella ja Suomessa toimivilla yrityksillä olisi mahdollisuus pysyä uuden teknologian kärjessä ainakin joillain osa-alueilla.

Aurinko- ja tuulivoimalla voi olla suuri merkitys kuntatalouteen kaupunkiseutujen ulkopuolella voimaloiden kiinteistöverojen ansiosta. Energiasektorin muuttuminen voi muuttaa myös aluepoliittista tasapainoa ja heikkenevien alueiden kehitystä.

Teollisen mittakaavan hankkeet eivät ole tyypillisesti PK-yritysten toteutettavissa helposti ja näissä suurilla yrityksillä on merkittävä rooli. Tätä ei kuitenkaan ohjelmassa näy ainakaan kovin selvästi, vaikka P2X on ohjelmassa mainittu.

Ohjelman tällä hetkellä arvioitu rahoitus mukaan lukien EU-osarahoitus sekä kansallisen julkisen rahoituksen valtion osuus huomioidaan vuosien 2022-2025 osalta valmisteltaessa vuosien 2022-2025 julkisen talouden suunnitelmaa.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Juha Majanen

Osastopäällikkö, budjettipäällikkö

Sami Yläoutinen

Tiedoksi: KAO (Eriksson), BO (Lämsä)